

Tomasz Jarocki

"Globalizacja - wyzwania i zagrożenia", Władysław Szymański, Warszawa 2001 : [recenzja]

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 9, 157-159

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ona wartościowe i godne polecenia opracowanie, szczególnie dla ekonomistów i polityków gospodarczych.

Z pożytkiem skorzystać z niej powinni także studenci wydziałów ekonomicznych oraz inne osoby zainteresowane bardzo aktualną problematyką transformacji we współczesnym świecie.

Recenzja: Beata Ujda

WŁADYSŁAW SZYMAŃSKI: GLOBALIZACJA WYZWANIA I ZAGROŻENIA, DIFIN, WARSZAWA 2001, s.241.

W II połowie XX wieku nastąpiło znaczne zacieśnienie stosunków gospodarczych pomiędzy poszczególnymi państwami i przedsiębiorstwami. Związane jest to z odejściem od protekcjonistycznej polityki handlowej, a tym samym liberalizacją wymiany towarowej. Wysoka nadwyżka podaży nad popytem zmusza producentów do walki konkurencyjnej, wyrażającej się zarówno w cenie, jak też jakości i użyteczności wytwarzanych produktów. Osiągnięcie sukcesu na rynku międzynarodowym wymaga zaangażowania ogromnych środków finansowych. Dojście do tego celu nie jest możliwe przez pojedyncze, lokalne przedsiębiorstwo. Tylko współpraca poprzez więzy kooperacyjne lub specjalizacyjne, a także koncentracja przedsiębiorstw poprzez fuzje lub przejęcia, pozwala na osiągnięcie sukcesu na rynku światowym. Następująca w szybkim tempie globalizacja gospodarki wiąże się zarówno z korzyściami, jak i niesie ze sobą wiele zagrożeń.

Książka Władysława Szymańskiego „Globalizacja wyzwania i zagrożenia” ma na celu przedstawienie wszystkich wymienionych powyżej aspektów, związanych z pojęciem „globalizacji”. Składa się z pięciu rozdziałów. Tytuł pracy nie w pełni odzwierciedla zawartą w niej problematykę. Znaczna część poświęcona została sytuacji Polski w nowej rzeczywistości, w szczególności związanej z przystąpieniem do Unii Europejskiej.

W pierwszym rozdziale przedstawione zostały zmiany zachodzące we współczesnej gospodarce światowej. Omówione zostały najważniejsze elementy postępu technicznego, zmiany w uwarunkowaniach politycznych oraz funkcjonowaniu rynku w wyniku procesu globalizacji. O ostatnim z wymienionych czynników zdaniem W. Szymańskiego „przesądzą liberalne warunki dla rozwoju przepływów kapitałowych, towarów i wiedzy. W konsekwencji rynek zaczyna działać już nie tylko w ramach gospodarki

narodowej, a zaczyna działać w ramach gospodarki światowej. W tym sensie globalizacja to proces ograniczania barier dla rynkowego mechanizmu alokacji ponad granicami krajów.” Ma na to wpływ wiele czynników. Zaliczyć do nich należy rozwój nowych dziedzin gospodarki, porozumienia specjalizacyjne, spośród których najważniejsze znaczenie ma wiedza i informacja. Zmiany wymuszone presją konkurencyjną przyczyniają się do powstawania i dynamicznego rozwoju przedsiębiorstw transnarodowych, posiadających ogromne możliwości elastycznego dostosowywania się do wymagań i potrzeb klientów. Ważną rolę pełni ponadto regionalizacja gospodarki, przejawiająca się w tworzeniu organizacji integracyjnych o charakterze gospodarczym, które stopniowo eliminując poszczególne bariery we wzajemnych stosunkach gospodarczych, dążą do stworzenia jednolitego obszaru gospodarczego.

Kolejne dwa rozdziały dotyczą zmian zachodzących w gospodarce światowej. Autor wskazuje, iż granice polityczne nie mają już dużego znaczenia dla gospodarek poszczególnych krajów, a tym samym władze nie mają dużego wpływu na ich funkcjonowanie. Liberalizacja wymiany handlowej spowodowała, iż produkty krajowe nie są już chronione przed zagranicznym importem. Wymusza to bardzo poważne działania restrukturyzacyjne, każdy bowiem produkt lokalny powinien być konkurencyjny na rynku światowym. Dominują na nim korporacje międzynarodowe, wzrost znaczenia związany z przejmowaniem mniejszych podmiotów, zwiększa ich możliwości produkcyjne i kapitałowe oraz pozwala na optymalne wykorzystanie istniejących zasobów. Globalizacja gospodarki prowadzi do znacznej polaryzacji dochodów, uzależnionej nie tylko od miejsca zamieszkania lecz także od stopnia wykształcenia. Ma także wpływ na unifikację społeczeństwa światowego w takich dziedzinach jak wzory konsumpcji, styl życia czy też kultura. W. Szymański przedstawia skutki, jakie niosą za sobą zachodzące zmiany. Omawia zarówno argumenty zwolenników, jak też oponentów globalizacji, znacznie więcej miejsca poświęcając jej negatywnym aspektom. Procesy zachodzące na świecie powodują, iż ceną za rozwój gospodarki rynkowej, wolność gospodarczą, bezpieczeństwo własnościowe i lepsze wykorzystanie zasobów jest m.in. podważenie roli państwa, zagrożenie dla demokracji, czy też możliwość wystąpienia kryzysów finansowych, związanych z liberalizacją przepływów kapitałowych.

Ostatnie dwa rozdziały poświęcone zostały wizjom przyszłej Europy oraz integracji Polski z Unią Europejską. Toczy się debata nad przyszłym kształtem tej organizacji. Autor przedstawia możliwe rozwiązania, które mogą prowadzić do dalszej integracji. Podjęte decyzje będą również ważne dla Polski, a jedną z najważniejszych przesłanek integracji z Unią Eu-

ropejską są wyzwania globalizacyjne. Autor zwraca uwagę na korzyści, jakie może odnieść Polska z członkostwa, podkreśla jednakże koszty, jakie muszą być poniesione w związku z dostosowaniem polskiego prawa oraz gospodarki do jej standardów. Spośród wymienionych przez W. Szymańskiego dziedzin, szczególna uwaga poświęcona została rolnictwu, którego restrukturyzacja jest jednym z najważniejszych zadań. Polska, transformując gospodarkę, staje przed wyzwaniami, które dotyczą nie tylko przedsiębiorstw lecz wszystkich grup społecznych. Bardzo ważna w tym procesie jest rola państwa, które powinno przyczynić się do unowocześniania infrastruktury, budowy społeczeństwa informacyjnego, rozwoju nowoczesnych technologii i eksportu. Autor zwraca uwagę na konieczność przeciwdziałania marginalizacji Polski na arenie światowej oraz podjęcia działań, mających na celu zwiększenie konkurencyjności, zwłaszcza w obliczu trudnej sytuacji gospodarczej kraju. Podkreśla konieczność przeciwdziałania kryzysowi walutowemu i stworzenia programu rozwoju gospodarczego, który mógłby zahamować niekorzystne tendencje gospodarcze i zmniejszyć dysproporcje, występujące w poziomie rozwoju Polski i krajów Unii Europejskiej. Tylko wysoki przyrost PKB może przyczynić się do zahamowania wzrostu bezrobocia, szczególnie w sytuacji wchodzenia na rynek pracy wyżu demograficznego.

Książka W. Szymańskiego „Globalizacja wyzwania i zagrożenia” przedstawia w interesujący sposób najważniejsze zmiany, zachodzące w gospodarce światowej. Przystępna forma pracy pozwala na rozszerzenie oraz pogłębienie posiadanych wiadomości oraz określenie własnego stanowiska w sprawie globalizacji. Jej atutem jest szereg przykładów, prezentujących argumenty przedstawiane przez autora oraz wypowiedzi licznych ekonomistów, uzasadniających zawarte w niej poglądy.

Recenzja: Tomasz Jarocki